

Schriftelijke vragen aan het college (op basis van artikel 16 of artikel 55 Reglement van Orde)

Datum: 13 januari 2026
Zaaknummer: 1266196
Steller van de vragen: Leo Timmer
Politieke partij: ChristenUnie Molenlanden
Onderwerp: Oproep tot ondersteuning van een onderzoek naar een ondergrondse gelijkstroomkabel voor 380 kV trace naast de 10 bovengrondse 380 kV wisselstroom trace's door TenNet.
Portefeuillehouder: Jan Lock
Behandelend ambtenaar: Martin Crum
Toelichting: De gemeenteraad, het college en inwoners van Molenlanden hebben vanaf 2023 hun ongenoegen en bezwaren kenbaar gemaakt aan TenNet over 5 van de 10 onderzoeksvarianten voor een mogelijk 380 kV hoogspanningstrace over de Alblasserwaard vanaf Geertruidenberg naar Krimpen aan de IJssel. Van de ChristenUnie fractie van de gemeente Altena hebben wij vernomen dat het college van Altena een pleidooi gaat houden voor een onderzoek naar een 11^e variant; namelijk een ondergrondse 380 kV 'gelijkstroomkabel' i.p.v. 'wisselstroomkabels' via hoogspanningsmasten. Ondergrondse gelijkstroomkabels worden inmiddels volgens de onderzoeker van Altena succesvol toegepast voor lange afstand verbindingen op de Noordzee. Het college van Altena gaat (via haar wethouder) de alternatieve onderzoeksvraag agenderen voor de eerstkomende vergadering met TenNet en de betrokken gemeenten.
Vraag 1: Is ons college ook betrokken bij de eerstkomende vergadering met TenNet en wanneer is deze? En mocht Molenlanden niet uitgenodigd zijn; gaat het college zich hiervoor inzetten? <u>Antwoord 1:</u> <i>We hebben goed contact met Tennet en geven feedback waar mogelijk. Het college is (al dan niet vertegenwoordigd) al lange tijd betrokken bij overleggen met Tennet. De verwachting is dat het eerstvolgende ambtelijke overleg medio februari/maart (datum is momenteel nog niet definitief) plaatsvindt en in april/mei een Bestuurlijk Overleg. De definitieve planning volgt nog, dus dit kan nog verschuiven. De Gemeente Molenlanden wordt hiervoor uitgenodigd en de overleggen worden intern voorbereid.</i> Vraag 2: Ziet het college van Molenlanden een mogelijke kans om de onderzoeksvraag van de gemeente Altena voor een ondergrondse kabel mede te ondersteunen?

Antwoord 2:

We zullen onderzoeken welke kansen en mogelijkheden we vanuit Molenlanden zien om dit te ondersteunen. Wel met de kanttekening dat dit proces initieel bij Tennet ligt en dit initiatief volgens ons wel zou moeten bijdragen aan een goede toevoeging aan de huidige onderzoeksvragen.

Voor meer achtergrondinformatie zie onderstaand gespreksvoorstel welke Johan de Vos in de gemeenteraad van de gemeente Altena heeft gehouden.

Gespreksvoorstel

Van: Johan de Vos, ChristenUnie

Aan: Gemeenteraad Altena

Datum: 11-12-2025

Betreft: Ondergronds of onderwaterkabel 380kV gelijkstroom als alternatief voor 380kV Hoogspanningsmast

Inleiding

Op 18 november 2025 is er een Extra Altenaronde geweest over de 380kV-hoogspanningsverbinding. Hierbij werd een presentatie gegeven door TenneT, Staatsbosbeheer en was er een korte reactie namens het college vanuit wethouder Sheikkariem.

In dit gespreksvoorstel doe ik namens de ChristenUnie een voorstel over dit onderwerp, waarover ik graag eerst met de andere fracties in gesprek wil gaan tijdens een Altenaronde en Altenatafel.

Daartoe volgt eerst een korte terugblik op de presentatie van afgelopen 18 november.

Terugblik op presentatie 18 november 2025 Tennet.

De presentatie betrof de uitbreiding van een 380kV-hoogspanningsverbinding tussen Geertruidenberg en Krimpen a/d IJssel of Crayestein. In de presentatie werden tien mogelijke Corridors getoond van mastroutes die merendeels door het Natura 2000-gebied de Biesbosch lopen. Deze zijn nog in onderzoek waarbij de regionale overheden, gemeenten en provincies, gevraagd zijn om een regioadvies te geven. Op basis van de onderzoeken en het regioadvies kiest de minister van Klimaat en Groene Groei (KGG) in 2027 één voorkeursroute. In de presentatie werd aangegeven dat het uitgangspunt is: bovengronds, tenzij. Dan zou een ondergronds- of onderwaterkabel op een stuk kunnen worden toegepast waar het echt niet anders kan. Op vraag van de ChristenUnie of een ondergrondse kabel een optie is, werd bevestigend geantwoord hoewel hier wel technische nadelen aan kleven.

Staatsbosbeheer

In de presentatie van Staatsbosbeheer werd aangegeven hoe kwetsbaar de Biesbosch is. Men heeft kritisch naar de tien corridors gekeken waarvan de overgrote meerderheid over de Biesbosch heen gaat. Staatsbosbeheer heeft no-go area's ingetekend en men kwam tot de conclusie dat geen enkele corridor die over de Biesbosch gaat in feite geschikt is zonder dat het nadelige effecten geeft aan de Biesbosch. Staatsbosbeheer heeft in haar betoog erop gewezen dat de gemeente ook bestuurlijk verantwoordelijk is voor het Nationaal Park De Biesbosch. Bovendien is de Biesbosch een Natura 2000-gebied wat betekent dat het een beschermd natuurgebied is. Hoe vindt de belangenafweging door de gemeente plaats bij besluitvorming? Op de vraag van ChristenUnie aan Staatsbosbeheer wat men liever heeft: een boven- of ondergrondse kabel, is de voorkeur een ondergrondse kabel.

Het college

Wethouder Sheikkariem gaf aan dat er ook vanuit de gemeente onderzoeken gestart zijn om tot een advies vanuit de gemeente te kunnen komen. Hierbij is ook gekeken naar het alternatief van een ondergrondse kabel. De (eerste) conclusie van het college is dat de ondergrondse kabel 5 -10 keer duurder is dan bovengronds. De buizen zijn veel groter en je hebt problemen met de koeling vanwege de warmteontwikkeling. Het college is in afwachting van de rapporten.

Zienswijze ChristenUnie

Naar mening van de ChristenUnie is, gezien de kwetsbaarheid van het Natura 2000-gebied Biesbosch en de schade die verder kan ontstaan zoals Staatsbosbeheer uiteengezet heeft, het van groot belang om het alternatief van de ondergrondse kabel nu al mee te nemen als een serieuze optie voor het gehele traject en niet te wachten op een te kiezen corridor en dan pas kijken voor delen waar een mogelijk alternatief voorhanden is. In die zin is er door de gemeente goed aan gedaan om een onderzoek naar dit alternatief te doen. De conclusie die het college getrokken heeft dat het 5 à 10 keer duurder wordt onder andere vanwege de koeling, daar zet de ChristenUnie vraagtekens achter. Het is juist dat er bij een wisselstroomkabel warmteontwikkeling en dus koeling nodig is wat maakt dat het een duurdere oplossing is. Er is echter ook een andere oplossing: namelijk toepassing van een gelijkstroomkabel waardoor er mogelijk een andere conclusie kan worden getrokken.

Voorstel ondergrondse gelijkstroomkabel

Een 380 kV ondergrondse gelijkstroom (DC)-kabel ontwikkelt namelijk aanzienlijk minder warmte dan een 380 kV wisselstroom (AC)-kabel. Daarom kan een DC-kabel meer vermogen transporteren en is deze thermisch gunstiger bij ondergrondse aanleg. Dit wordt al toegepast bij de zogeheten NorNed-kabel. Dit is een 580 km lange gelijkstroom-hoogspanningskabel over de bodem van de Noordzee tussen Noorwegen en Nederland. <https://nl.wikipedia.org/wiki/NorNed-kabel>. Indien deze techniek toegepast kan worden voor de Biesbosch dan is dit wellicht een interessante oplossing. Voor- en nadelen tussen gelijkstroom en wisselstroomtechniek zullen tegen elkaar afgewogen moeten worden om te bepalen of gelijkstroom meer technische, financiële en milieutechnische voordelen geeft dan een ondergrondse wisselstroomkabel.

Uiteraard zal dan ook een vergelijking moeten worden gemaakt met de bovengrondse 380kV-hoogspanningsverbinding en zal deze optie mogelijk nog steeds duurder zijn, maar dan is de vraag wat het ons als gemeenschap waard is dat we een beschermd natuurgebied houden voor de komende 30-40 jaar en hoe we hierin een goede afweging maken?

Concreet is het voorstel om het college op te dragen:

- Voeg een onderzoeksvraag toe aan het lopende aanvullende onderzoek (of start een separaat onderzoek) aangaande een 380 kV ondergrondse of onderwater gelijkstroomkabel en dit te vergelijken met de ondergrondse wisselstroomkabel op technische, financiële en milieuaspecten.
- Vergelijk de gelijkstroom en wisselstroom ondergrondse kabel met de bovengrondse hoogspanningslijn op technische, financiële en milieuaspecten.
- Ga na in hoeverre er een ondergrondse gelijkstroomkabel kan worden aangelegd die buiten de Biesbosch om gaat.
- Suggestie: neem voor het financieel overzicht ook mee dat er een besparing is op het principe verkabeling (dit is het reduceren van 150kV hoogspanningslijn door verkabeling zodra je een 380 kV hoogspanningslijn met masten plaatst - dit hoeft dan niet meer bij toepassing ondergronds).

Tijdens de Altenaronde ga ik graag beeldvormend met alle fracties in gesprek en beantwoord ik graag uw vragen. Ook zal de portefeuillehouder worden uitgenodigd om namens het college eventuele vragen te beantwoorden. Tijdens de Altenatafel kunnen we als fracties opiniërend met elkaar in gesprek fracties over dit voorstel. Mogelijk kan dit gesprek leiden tot een motie vreemd aan de orde waarin bovenstaande punten aan het college opgedragen kunnen worden.